

למעט לויים מדין "בתי ערי חומה", והא
למפתרינהו לחומתם קיימי החומות, שהרי
אין עושין ערי הלויים טירין וכרכין?!

ומשנינן: אמר רב אשי: אף על פי שלסתור
את חומתן הם עומדים, איצטריך הברייתא
ב"גאולת עולם", סלקא דעתך אמינא,
אדמסתתרי מסתתרי [עד שיסתרן], אי
מזרבני [אם נמכרו], ליחלטו כדין בתי ערי
חומה, קא משמע לן שאין ערי הלויים בדין
בתי ערי חומה.

תנו רבנן: כתוב לגבי הקדש שדה אחוזה:
"והיה השדה [שהקדיש ולא נגאלה על ידי
הבעלים, או שנגאלה על ידי אחר] בצאתו
ביובל קודש לר' כשדה החרם [הניתן
לכהנים]. והיא שדה שהחרימה ישראל חרמי
כהנים] לכהן תהיה אחוזתו", מה תלמוד
לומר "כשדה החרם", ומשמע שבא שדה
החרם ללמד על שדה אחוזה, ומה מלמדנו?
מנין לכהן שהקדיש (62) שדה (63) חרמו

יכול שנאמר שהכל תלוי במקיפים, ואפילו
הקיפה עובדי כוכבים לאחר מכן לאחר
שנכבשה הארץ? נאמר כאן בתי ערי חומה
"חומה", ונאמר להלן בכיבוש ממלכת עוג
"חומה", ולומדים באותה גזירה שוה – גם,
שמה להלן בממלכת עוג עובדי כוכבים
הקיפה קודם לכן קודם שנכבשה, אף כאן
דוקא עובדי כוכבים קודם לכן.

ומכיון שאמרנו, שבישב ולבסוף הוקף אין זו
עיר חומה, מתרצים תירוץ אחר: תרגמא
[העמידה] רב יוסף בריה דרב פלא הסידא
קמיה דרב פפא לזה שמוכח בברייתא
ב"גאולת עולם" ששייך למצוא בתי ערי
חומה בערי הלויים: כגון שנפלו לחן ללויים
בגורל שנתחלקו על ידו ערי הלויים הן & T2
הערים ומגרשיהן, כלומר: עם חומתן –
שיטמ"ק כת"י.

ומתמהינן עלה: ואיך שייך שימכרו הלויים
בית בערי חומה אלו [והוצרכה הברייתא

שלא יוכל להחרים.
וצריך לומר, שמטלטלין אמנם הוקשו
לקרקעות, אבל בקרקעות הדין שכהן איננו
מחרים זה רק בערי הלויים ש"אחוזת עולם" הם,
אבל קרקע שאיננה מערי הלויים הוא יכול
להחרים.

63. משמע כאן שיתכן שתהיה לכהן שדה שלמה
שזכה בה מהחרם. והעיר השפת אמת, שהרי
את חלוקת החרם לכהני המשמר לומדים מגול
הגר, ובגול הגר הדין הוא שלא חולקים גול אחד
כנגד השני, אלא כל המשמר מתחלק בכל גול
וגול בשוה, ואם כן, לכאורה, גם בשדה החרם
צריכים כל הכהנים להתחלק בכל שדה, ואיך
שייך שיקבל הכהן שדה שלמה.

62. והרמב"ם [פ"ו מערכין ה"ו] שינה, וכתב:
כהן שהיתה לו שדה חרם והחרימה. וכתב
המשנה למלך שאמנם בגמרא מדובר כשהקדיש,
הוא הדין גם להחרים ואין בזה שום הבדל.
אך יש לעיין, שהרי הדין הוא שהכהנים אינם
מחרים כמבואר בפרק שמיני, ואם כן, איך
יכול כאן הכהן להחרים.

אלא ששם מבואר שהטעם הוא משום שנאמר
בערי הלויים "אחוזת עולם הוא להם", ואם כן,
בשדה שקיבל מהחרם שאיננה מערי הלויים לא
שייך הטעם הזה, ויכול הכהן להחרים.

אמנם הדין הוא שגם מטלטלין הכהנים אינם
יכולים להחרים מפני שהוקשו לקרקעות, ואף על
פי שבהם אין דין "אחוזת עולם", ואם כן,
לכאורה, הוא הדין לקרקע שזכה הכהן מהחרם

אמר רמי בר חמא: איצטריך פסוק לומר שלא יטול את כולה לעצמו, כי פלקא דעתך אמינא הואיל וכתוב "ואיש את קדשיו לו יהיו", ולמדנו: שכהן שחייב חטאת או התנדב עולה, אינו צריך לתתם לאנשי משמר שהם יקריבוהו ויטלו את הבשר והעור, אלא הוא עצמו מקריב ונוטל את העור ואוכל את הבשר, אם כן, היינו אומרים: הא שדה זו שהקדישה הכהן, נמי כי קדשיו של כהן דמיו ולא תצא לשאר כהנים, ולכן בא הפסוק, שתצא לשאר הכהנים, ואינו כשאר קדשיו, ולתירוץ זה, אין הק"ו עיקר הטעם, אלא זה, ועיין תוס'.

ופרכינן עלה: מי דמי שדה שהקדישה — לקדשיו, עד שצריך פסוק למעט שאינה כשאר קדשיו?! קדשיו לאו ברשותו ולא מכח שהם שלו הוא זוכה בהם, אלא מכח מה שמקריב אותם, שהתורה זיכתה את הבשר והעור לכהן המקריב הכא לגבי חרמו ברשותו, כלומר: מכח שהם שלו רצית לומר שיקבל הכל, ולא משלחן גבוה בשכר עבודה — כקדשיו שנוטל את הבשר והעור מכח מה שעובד ונוטל שכר עבודתו.

אלא אמר רב נחמן פירוש אחר בכרייתא: זה שצריך את הפסוק "כשדה החרם", לא בא לענין שאינה יוצאת לכהנים וזוכה בה הוא [וכפי שפירשנו עד עכשיו], שזה אינו, שאין בכלל צד לומר כך, אלא איצטריך ללמד, שלא יוכל הכהן שהקדיש את שדה חרמו, לומר "תהא שלי" על ידי גאולה אף לאחר היובל, כלומר: שלא תצא ביובל לכהנים ויגאלנה לעולם [זבח תודה]: ופלקא דעתך אמינא, הואיל וכתוב בערי הלויים, שהקדשם נגאל לעולם [ולא כישראל שיוצאת מהקדש לכהנים], מטעם "כי אחוזת

שהחרים ישראל וקיבלה כהן זה בחלקו יחד עם שאר הכהנים, שלא יאמר: הואיל ויוצא שדה זו לכהנים ביובל אם לא אגאלנה [כדין הקדש שדה אחוזה, שהחרם היוצא לכהן הרי היא לו "שדה אחוזה", ככתוב "כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו"], והרי היא עכשיו ביובל תחת ידי שאני מוחזק בה, [שעדיין לא החזיק בה הגזבר, שטמ"ק לעיל כ"ט.]. ואם כן תהא שלי שאני כהן! ודין הוא שאזכה בה מקל וחומר: בשל אחרים שהקדישו את שדה אחוזתם אני זוכה ביובל עם שאר הכהנים, בשל עצמי לא כל שכן שאזכה, שתהיה שלי לבדי?! תלמוד לומר: והיה השדה בצאתו ביובל קודש לד' "כשדה החרם", וכי מה למדנו משדה החרם? מעתה! הרי זה "כשדה החרם" בא ללמד על שדה אחוזה, ונמצא למד משדה אחוזה, וכך הוא למד: מקיש שדה חרמו שבא לו לכהן מחרם, לשדה אחוזה של ישראל שהקדישה, וגאלה כהן מן ההקדש. מה שדה אחוזה של ישראל שגאלה כהן, יוצא מתחת ידו ביובל, ומתחלקת לאחיו הכהנים ואינו זוכה בה לבדו, וכמו שלומדים מהפסוק לעיל כה. אף שדה חרמו של כהן, שהקדישה — יוצא מתחת ידו, ומתחלקת לאחיו הכהנים! והוא נוטל את חלקו כשאר כהני המשמר שפגע בו יובל.

אמר מר: ודין הוא, בשל אחרים שהקדישו את שדה אחוזתם אני זוכה ביובל כשיוצאת לכהנים, בשל עצמי לא כל שכן.

ותמהינן: מי דמי, התם בשל אחרים זוכה בעלמא רק חלק אחד כשאר אחיו הכהנים אבל הכא בשל עצמו טענתו היא שקא שקיל ליה כוליה ואיך תלמד זאת מקל וחומר, והרי דיו לבא מן הדין להיות כגדון?! ומשנינן:

“אחוזתו” של כהן יש לה גאולת עולם, ואמנם עדיין לא היינו יודעים למעט שדה חרמו, שהרי שדה חרמו גם אחוזתו של כהן היא, ולזה מועיל ההקש בין שדה החרם לאחוזתו של ישראל, לחלק בין אחוזתו של כהן לחרמו, שאם לא כן שבא למעט חרמו — לשם מה הקישם הכתוב. [מסקנת הגמרא נתבארה על פי תוס' וצאן קדשים, בהבנת דברי רש"י].

עולם הוא להם”, אם כן היינו אומרים **הא נמי** שדה שקיבל מן החרם **אחוזתו היא**, ויהיה דינה כערי הלויים, שהם נגאלים לעולם, **קא משמע** לן ההקש שהקשה התורה שדה חרם לאחוזתו של ישראל שגם שדה חרם מתחלק לכהנים. וכתוב **“אחוזתו”**: **אחוזתו** של כהן מערי הלויים — **אין**, היא בכלל “גאולת עולם”, **חרמו** — **לא**. וכך לומדים: ש“אחוזתו” בא למעט, שרק

הדרן עלך המוכר שדהו
וסליקא לה מסכת ערכין